

## INFORMATO R

Konfederacja Polski  
Niepodległej

11nia 1 września 1979 r. przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie została od-  
czytana deklaracja założycielska Konfederacji Polski Niepodległej.  
Czym jest KPN? Co doprowadziło do jej powstania? Jakie są jej cele i formy dzia-  
łania?

KPN jest pierwszą od 1947 r. niezależną od władz partią polityczną. Jednak  
powstanie KPN nie było li tylko zwykłym aktem utworzenia partii politycznej. Po-  
wołanie KPN do życia należy rozpatrywać w szerokich kontekstach, zwłaszcza histo-  
rycznych.

KPN jest współczesną częścią polskiego nurtu niepodległościowego, który od dwustu  
lat zajmuje trwałe miejsce w zbiorowym życiu Polaków. KPN jest kontynuacją rady-  
kalnego i rewolucyjnego skrzydła nurtu niepodległościowego. Odwołując się do tra-  
dycji, KPN uważa się za następniczynię Organizacji Bojowej PPS, Legionów Piłsud-  
skiego, POW, Państwa Podziemnego z lat drugiej wojny światowej oraz wszystkich  
uchodźców, które po dyktacie jęztańskim nie zaprzestały walki w imię wolności na-  
rodowej /WIN/. Ostatnim wcieleniem nurtu niepodległościowego w Polsce było Stron-  
nictwo Niezawisłości Narodowej pułkownika Macieja Lipińskiego, zaś jego emanacją  
na emigracji jest Liga Niepodległości Polaki. Będąc współczesną częścią tej for-  
macji, KPN identyfikuje się jednocześnie z ruchem piłsudczykowskim pierwszych  
lat XX wieku.

KPN uważa, iż zachowana została prawna ciągłość państwowa II Rzeczypospolitej  
dzięki trwaniu Konstytucji Kwietniowej oraz instytucji Prezydenta RP na Wychodź-  
stwie. Owa ciągłość trwania państwowości polskiej oraz ciągłość prowadzonej wal-  
ki sprawiły, że powstanie KPN było jedynie fragmentem większego procesu histo-  
rycznego.

Utworzenie KPN poprzedziło krystalizowanie się w latach 60-tych i 70-tych  
środków myśli niepodległościowej, głównie wokół osób cieszących się dużym auto-  
rytetem, jak zmarły w lipcu 1976 r. gen. bryg. dr Roman Abraham. Zgrupowane w  
rodziskach niepodległościowych osoby były inicjatorami powołania Ruchu Obrony  
praw Człowieka i Obywatela, ujawnionego 26 marca 1977 r. Jednym z najaktywniej-  
szych działaczy ROPCIO był Leszek Moczulski, który od wielu lat dążył do utworze-  
nia partii politycznej o charakterze niepodległościowym. Zamiary swe mógł urze-  
czywistnić pod koniec lat 70-tych, gdyż dopiero wtedy zaistniały warunki umożli-  
wiające założenie takiej partii. Zabiegi Leszka Moczulskiego były przyczyną liczy-  
wych kontrowersji, czasem nawet ostrych ataków, gdyż wielu działaczy, zwłaszcza  
lewicy laickiej, uważało zamiar ten za utopijny i niebezpieczny. Jednakże już  
wtedy dostrzegające postawy polityczne części środowisk opozycyjnych doprowadziły  
do tego, iż zamiar stworzenia niepodległościowej partii politycznej stał się real-  
ny. W styczniu 1979 r. powołano Kierownictwo Akcji Bieżącej - ciało, którego  
zadaniem było przygotowanie przetrwałej struktury dla mającej powstać partii. Czo-  
łową rolę w przygotowaniach odegrała grupa działaczy, która została odczytaniem 1 września 1979 r.  
aktu założycielskiego. Akt ten podpisało 50 osób pochodzących z różnych środowisk  
politycznych, wyrażających niejednokrotnie odmienne w wielu kwestiach przekonania.  
KPN, już poprzez przyjęcie formy konfederacji, nastawiona była na zrzesza-  
nie w swych szeregach ludzi o różnym światopoglądzie, ideologii oraz poglądach  
polityczno-politycznych. Wspólnym elementem spajającym było przekonanie, że naj-  
ważniejszym, nadrzędnym celem jest odbudowa niepodległej, suwerennej i wolnej  
Polski. Niepodległa III RP byłaby następniczynią I RP i kontynuatorką II RP. Cel  
ten zostanie osiągnięty, gdy Sejm Konstytucyjny, wybrany w wolnych wyborach,  
proklamuje odrodzenie niepodległej Rzeczypospolitej potwierdzając obowiązanie  
Konstytucji Kwietniowej z ewentualnymi poprawkami albo uchwalając nową Konsty-  
tucję.

niepodległym państwie polskim podstawowym podmiotem będzie człowiek, kon-  
kretna osoba ludzka, a nie abstrakcyjna ludzkość, jakaś klasa, czy też inna  
elitarna grupa ludzi. Jedynym więc suwerenem państwa będzie naród. Spowoduje to,  
że béródka podejmowania wszelkich decyzji znajdował się będzie wewnątrz państwa,  
a nie poza jego granicami. Wyłonione w demokratyczny sposób państwo będzie pod-  
stawą, na której realizować się będą mogły potrzeby i aspiracje społeczne. Pila-  
ry niepodległości stanowią mają pewne niezbywalne prawa, przysługujące każdemu  
obywatelowi - wolność sumienia, wyznania, słowa, druku, zgromadzeń, równość wobec  
prawa, prawo do własnego państwa, prawo do powoływania wszelkich partii, swia-  
zów i zrzeszeń oraz swoboda ich funkcjonowania itd. Jedynie naród może decydo-  
wać o ustroju własnego państwa, sposobie wybierania władz, o stosunkach z innymi  
państwami. Na respektowaniu powyższych zasad KPN chce oprzeć zarówno stosunki  
wewnętrzne jak i zewnętrzne.

Szczególne bieżących działań KPN określają uchwały Kongresów oraz 55844/Hlucje Rady Politycznej. Jednakże główne tezy programu działania KPN zostały zawarte w rozprawie "Rewolucja bez rewolucji" Leszka Moczulskiego. Opublikowana po raz pierwszy w czerwcu 1979 r. "Rewolucja bez rewolucji" jest niewątpliwie najbardziej dojrzałą i rozwiniętą koncepcją polityczną, jaka narodziła się w powojennej Polsce. Praktyczną wartość tej rozprawy wykazała historia. W "Rewolucji bez rewolucji" Leszek Moczulski wskazywał m.in. możliwości, kierunki i formy wybuchu społecznego oraz sposoby jakimi władza będzie się przed nimi bronić. Wydarzenia lat 1980-1981 całkowicie potwierdziły słuszność założeń i toku wnioskowania Leszka Moczulskiego. Świadczy to o pozostałej części zarysowanych też jako o pełnowartościowym, możliwym do realizacji programie.

W rozprawie swej Leszek Moczulski rezygnuje z koncepcji walki zbrojnej jako głównej formy działania prowadzącego do niepodległości. Formie tej przeciwstawia drogę bezkrwawej walki politycznej - rewolucji bez skutków rewolucyjnych, tj. ofiar, nieszczęść i zniszczeń.

Drogi między punktem wyjścia, w którym znalazło się polskie społeczeństwo, a punktem osiągnięcia niepodległości, nie da się przebyć za jednym razem. Dlatego została ona podzielona na trzy zasadnicze odcinki, określone mianem horyzontów.

Pierwszy horyzont - to organizacja społeczeństwa według kryteriów nie politycznych, a więc tworzenie organizacji społecznych, zawodowych, środowiskowych, kulturalnych itd. Najbardziej naturalną i masową formą organizacji społecznej w PRL jest związek zawodowy. Zatem horyzont ten zostanie osiągnięty ponownie wraz z reorganizacją "Solidarności" i odbudową jej struktur.

Drugi horyzont - to organizacja społeczeństwa według kryteriów politycznych. Nastąpi to w drodze tworzenia się partii, stronnictw i innych ugrupowań politycznych, które powinny uzyskać możliwość nieskrępowanego działania. Wymaga to wprowadzenia reprezentantów opozycji politycznej do organów przedstawicielskich PRL - Sejmu, Rad Narodowych, a także do wszelkich samorządów terytorialnych, gospodarczych, kulturalnych i innych. Horyzont ten można w uproszczeniu sprowadzić do jednego czynnika, jakim są wolne wybory. Za wolne wybory KPN uznaje tylko takie wybory, które będą spełniać kilka kardynalnych warunków:

1.  powszechność - oznacza to, że wszyscy pełnoletni obywatele PRL, w tym przebywający za granicą i odmawiający powrotu, przebywający w więzieniach na mocy prawomocnego wyroku za czyny dokonane z motywów politycznych oraz w aresztach śledczych i więzieniach bez prawomocnego wyroku, niezależnie od rodzaju zarzutów - mają czynne i bierne prawo wyborcze.
2.  równość - oznacza to, że wszyscy wyżej wymienieni obywatele mają te same prawa w zakresie kandydowania oraz wysuwania kandydatów. Prawo zgłaszania kandydatów powinno przysługiwać /podobnie jak podczas wyborów w roku 1947/ w okręgach wielomandatowych 100-osobowej, a w okręgach jedno- i dwumandatowych 50-osobowej grupie wyborców. Zasada równości obejmuje również swobodny dostęp do środków masowego przekazu w celu uprawiania propagandy wyborczej.
3.  wolność - oznacza to brak jakichkolwiek nacisków na obywateli i zakaz wywierania na nich bezpośredniej lub pośredniej presji na kogo mają głosować.
4.  bezpośredniość - oznacza to, że obywatele wybierają swych przedstawicieli bez tworzenia żadnych ogniw pośrednich.
5.  tajność - oznacza to, że akt głosowania winien odbywać się w sposób tajny i nie powinien być niczym krępowany.

Ponadto wybory mogą być większościowe lub proporcjonalne. KPN opowiada się za wyborami większościowymi, ale ta kwestia nie jest priorytetowa. Natomiast wszystkie inne zasady muszą obowiązywać w każdym wypadku.

Z chwilą przeprowadzenia wolnych wyborów osiągnięty zostanie drugi horyzont.

Trzeci horyzont - to organizacja społeczeństwa w państwo. Obok skostniałego, totalitarnego systemu pojawiać się będą demokratyczne, niezależne instytucje, stanowiące kompletny system samorządzenia się społeczeństwa. Uwieśnieniem tego horyzontu będzie zastąpienie starego systemu nowym oraz inauguracja III Rzeczypospolitej.

Obok osiągania horyzontów szczególnie ważnym czynnikiem działań niepodległościowych jest rozwój niezależnych struktur politycznych. Powinien on przebiegać według następujących faz:

- pierwsza faza: formowanie się grup politycznych. W zdeintegrowanym politycznie społeczeństwie zaczynają się ośrodki niezależnej myśli politycznej, z czasem dopracowujące się własnych ustaleń programowych i określające własną tożsamość polityczną. Faza ta kończy się sformułowaniem wspólnych celów całej opozycji niepodległościowej.

- druga faza: formowanie się infrastruktury politycznej. Określeniu tożsamości politycznej i budowie trwałych struktur organizacyjnych towarzyszy przechodzenie na wyższy szczebel polityczny i organizacyjny - wyodrębnianie się z całej spo-

42

zycji partii politycznych, reprezentujących cały wachlarz programów i postaw.  
- trzecia faza: formowanie się Polskiego Systemu Politycznego. Tworzące się partie polityczne szacują na rozwój współpracę, prowadzącą do tworzenia wspólnych ośrodków funkcjonalnych i koordynacyjnych. Formowanie Polskiego Systemu Politycznego zostanie zakończone, gdy opozycyjne ugrupowania polityczne wytworzą niezależne instytucje, dublujące państwowe i terenowe instytucje PRL.  
- czwarta faza: dwuwładza. Istniały będą i funkcjonowały dwa równoległe systemy - trwający jeszcze system PRL i uformowany już Polski System Polityczny. Oba systemy, działając jawnie, nie będą prowadziły ze sobą walki zbrojnej, a jedynie polityczną. Zakończeniem tej fazy będzie powołanie Krajowej Reprezentacji Politycznej, stojącej na czele Polskiego Systemu Politycznego, spełniającej rolę quasi parlamentu.

- piąta faza: przejmowanie władzy. Polski System Polityczny stopniowo zastąpi system PRL i przekształci się w III Rzeczpospolitą.  
Zarysowane powyżej horyzonty dochodzenia do niepodległości i fazy rozwoju politycznego nie są sztywnym schematem i mają charakter modelowy. W rzeczywistości wszystko przebiegać będzie w sposób bardziej skomplikowany. Podział między fazami będzie nieostry, wystąpią zjawiska charakterystyczne dla różnych faz, pojawią się będą okresy bezruchu, innym razem wydarzenia toczyć się będą błyskawicznie. Możliwy do przewidzenia jest oczywiście finalny etap całego procesu. Możliwe będą różnorodne jego warianty, komplikowane dodatkowo poprzez wydawane przez partyjne czynniki różnego szczebla decyzje - w miarę utraty kontroli nad sytuacją coraz bardziej nerwowe i chaotyczne.

Chociaż ostatecznym i głównym celem KPN jest utworzenie niepodległej III RP, Konfederacja nie rezygnuje z osiągania celów pośrednich. Przyjmując elastyczną taktykę działania, KPN nie neguje z góry wszelkich kompromisów czy częściowych porozumień z władzami. Jeżeli przyniosą one konkretne, adekwatne do sytuacji, korzyści oraz przyczynią się będą do rozwijania świadomości niepodległościowej narodu oraz umacniania jego duchowych i materialnych struktur, KPN je poprze. Porozumienia takie traktować należy jednak jako tymczasowe i przejściowe.

W swoich praktycznych działaniach KPN opiera się na czterech podstawowych zasadach. Są to:

- zasada walki politycznej - dążąc do osiągnięcia założonych celów KPN stosuje zróżnicowane metody walki politycznej. Wykorzystując możliwości, jakie daje obecnie walka polityczna, KPN jest w stanie działać jako narządek rewolucji lub jako ośrodek opozycji politycznej, parlamentarnej lub poza parlamentarnej,
- zasada niestosowania przemocy - uznając priorytet moralności nad polityką, KPN wstrzymuje się od stosowania przemocy ze względów etycznych wyznaczonych ideologią Kościoła. Poza tym KPN dąży do zminimalizowania kosztów społecznych i nie zamierza ułatwiać przeciwnikowi posługiwanie się siłą fizyczną, w czym dysponuje on przewagą. Przyjęcie tej zasady nie oznacza jednak rezygnacji z konfrontacyjności /co wiąże się ściśle z pierwszą zasadą/. Za dopuszczalne i konieczne KPN uważa rozmaite masowe formy wystąpień społecznych, jak demonstracje, strajki, bojkot, bierny opór itd.
- zasada jawności - KPN jest jawną partią polityczną, tj. jej istnienie, cel i ustrój są publicznie ogłoszone, podobnie jak programowe dokumenty normujące jej strukturę. Tocząc walkę o świadomość społeczeństwa nie można trwać w podziemiu, ale stwarzając powszechnie widome fakty. Poprzez jawne działanie KPN ma możliwość dotarcia do szerokich rzesz społeczeństwa, a zarazem utrudnia przeciwnikowi stosowanie regresji.
- zasada działania zgodnie z prawem - KPN została utworzona na mocy wyraźnego uprawnienia zawartego w Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz odpowiednich ustaw wyższego rzędu, zaś jako partia polityczna KPN nie podlega rejestracji ani nadzorowi ze strony jakichkolwiek czynników. Chociaż KPN nie uznaje założeń polityczno-ideowych konstytucyjnego porządku PRL, stosuje się do jego norm formalnych. Dążąc do zmiany ustroju, KPN posługuje się obowiązującymi przepisami prawa, wykorzystując tkwiące w nich możliwości.

Kiedy w 1980 r. pojawiła się "Solidarność", członkowie, licznej już wtedy KPN, aktywnie włączyli się w proces budowy związku. Powstała "Solidarność" natura rzeczy, zgromadziła KPN. Jednak od tamtego czasu, aż do dziś, KPN jest drugą co do wielkości niezależną strukturą. Szczytowym punktem rozwoju KPN była jesień 1981 r., kiedy to Konfederacja liczyła ok. 80 tysięcy członków. Wobec narastającej groźby ostrzejszego konfliktu, KPN należała na podjęcie działań zabezpieczających przed uderzeniem władz. Od pierwszych dni grudnia 1981 r. Konfederacja wzywała do strajku generalnego od 8 grudnia jako ochrony przed stanem wojennym. Między innymi, KPN został zignorowany przez wahające się kierownictwo "Solidarności". Prowadzony 13 grudnia stan wojenny uderzył bardzo dotkliwie także w KPN, nierzadko dużą część jej struktur /ok. 1000 działaczy KPN internowano/. Mimo masowych represji, ciężkość działania KPN została zachowana, o czym

Informowało m.in. wydane 14 grudnia świadectwo tajnej Rady Politycznej, które oficjalnie przed Sądem Kolewodzkiem w Warszawie oraz sądem Warszawskim, w sprawie Leszka Moczulskiego toczył się proces KPN. Trwający od czerwca 1981 r. do października 1981 r. był największym procesem politycznym w dziejach PRL. W jego efekcie skazano Leszka Moczulskiego na 7 lat więzienia, Tadeusza Stankiewicza i Romualda Szczerbińskiego na 5 lat oraz Tadeusza Jandzińskiego na 3 lata z zawieszaniem na 5 lat. "Krótko po aresztowaniu wszystkich przywódców Konfederacji, w grudniu 1981 r. odbył się II Kongres KPN, na którym potwierdzono ciągłość trwania KPN, dokonano weryfikacji członków, zmian w statucie i deklaracji ideowej oraz wybrano nowe władze. Po kilku miesiącach przewodniczący i większość członków Rady Politycznej zostali zatrzymani i postawieni w stan oskarżenia. W ciągu dwóch miesięcy (marzec i kwiecień 1982 r.) odbył się III proces KPN. Na mocy wyroków skazano Leszka Moczulskiego na 4 lata więzienia, Krzysztofa Króla i Adama Słomkę na 3,5 roku, Andrzeja Szomańskiego i Dariusza Wójcika na 2 lata. Zarówno w czasie II, jak i III procesu sądy oskarżały działaczy Konfederacji o czynny popełnienie przestępstwa i oddaliły zarzut uznania KPN za związek przestępczy, co najbardziej świadczy o legalnym charakterze KPN jako organizacji.

Czas pomiędzy II, a III Kongresem wypełniły działania koncentrujące się wokół dwóch celów - odbudowy regionalnych struktur KPN oraz integracji opozycji z młodzieżą jej skrzydła niepodległościowego. Na przełomie roku 1981/1982 w KPN doarła pierwsza fala młodzieży o radykalnych poglądach. W atmosferze ogólnej frustracji i marazmu, ci młodzi ludzie znaleźli dla siebie miejsce w szeregach KPN. Po strąkach kwietniowo-majowych i sierpniowych 1982 r., liczba napływających osób znacznie wzrosła, zapoczątkowując nowy okres dynamicznego rozwoju Konfederacji. Zaczęły mnożyć się organizacje młodzieżowe, zwiększyła się ilość grup skonfederowanych i afiliowanych. Jednocześnie przyniosły wymierne efekty, podejmowane przez KPN, wysiłki na rzecz integracji opozycji niepodległościowej. Dnia 11 października 1982 r. odbył się historyczne spotkanie reprezentantów prawie wszystkich partii i ugrupowań niepodległościowych. Na spotkaniu zdecydowano m.in. o powołaniu Komisji Przygotawczej do utworzenia Tymczasowej Komisji Stronictw Niepodległościowych. Swój akces do Komisji Przygotawczej zgłosiły: Grupa Polityczna "Niezawisłość", Solidarność Walcząca, Grupa Polityczna "Samostanowienie", Federacja Wolność-Sprawiedliwość-Niepodległość "Wyzwolenie", Konfederacja Polski Niepodległej, Organizacja Liberalnych Demokratów "Niepodległość", Polska Partia Socjalistyczna, Polskie Stronictwo Ludowe, Unia Demokratów "Baza". Towarzyszący skład jest oczywiście otwarty i każde ugrupowanie polityczne może się do tworzonej TKSN, w każdej chwili dołączyć.

Powszechne ożywienie społeczne, radykalizacja młodego pokolenia oraz dojrzeźwiająca świadomość społeczna sprawiła, iż z chwilą relegalizacji "Solidarności" szereg partii politycznych zasilał tysiące osób. Będą to wszyscy ci, którym za pole do działania nie wystarczy związek zawodowy i będą poszukiwać miejsca do realizacji innych, wyższych celów. Zdając sobie sprawę z powyższych prądów III Kongres KPN obradujący 4 lutego i 4 marca 1983 r. przyjął cały pakiet dotychczasnie opracowanych dokumentów. Całość składa się z kilku części. Pierwsza z nich zatytułowana "Konfederacja", dokonuje samookreślenia partii, wskazuje na dziedzictwo historyczne i tożsamość ideową dnia wczorajszego i dzisiejszego nurtu niepodległościowego. Część druga "Program maksimum", jest syntezą dotychczasowej linii programowej KPN zawartej w "Rewolucji bez rewolucji", uchwale II Kongresu i innych dokumentach. Część trzecia to "Program minimum" określający program walki o wolne wybory oraz dwuwariantowy program działań bieżących: ewolucyjny i rewolucyjny. Czwartą część stanowi "Program sanacji gospodarki narodowej". Ponadto Kongres przyjął szereg uchwał, z których najważniejsza dotyczy ludowego Polskiego. Na Kongresie wybrano także nowe władze. Przewodniczącym KPN został po raz trzeci Leszek Moczulski, zaś w skład Rady Politycznej weszło dwanaście osób.

Nadchodzący czas, jakże ważkich dla Polski rozstrzygnięć, wykaże w jakim stopniu KPN jest do nich przygotowana i na ile może na nie wpłynąć. Niezależnie jednak od tego, czy najbliższe miesiące przyniosą nam sukcesy, czy też klęski, mając świadomość pełnienia służebnej roli wobec narodu, nie zawrócimy z raz obrócić drogi i naszą działalność będziemy prowadzić dalej, aż do zwycięskiego końca. Aby Polacy odważyli się zwolnić muszą się najpierw zorganizować, stworzyć jedność przekształcając w siłę wspólnoty. Trzeba odrzucić uboczne względy, pozostawić za sobą drobne zmiary i ambicje. Jest jeden cel - temu trzeba poświęcić wszystkie siły. Jest jeden obowiązek - temu trzeba wszystko podporządkować. Jest jedna konieczność - to ona wymaga zespolenia całej narodowej siły.

Nasz cel to NIEPODLEGŁOŚĆ.

Kontakt z Akademicką Organizacją KPN "Orzeł Biały" - Wojciech Gawkowski W-wa ul. Skrajna 1 m. 4 tel. 11-59-35.